

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Megváltás a részvényesek-
nek*

Forrás:

Pesti Napló

Br.

(Helv)

1916. X. 28.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

621.32

Hely

Idő

"1916"

Személy

Megváltás — a részvényeseknek

Az Általános Villamossági üzlete

Pénteki számunkban illetékes tényezőktől származó nyilatkozatban szegeztük le azt a tényt, hogy a főváros komolyan gondol a *Budapesti Általános Villamossági Rt.* telepének és üzemének megváltására, annyira komolyan, hogy a *megállapodás kész* és a világiatási ügyosztály a költségvetés tárgyalása után nyilvánosságra hozza előterjesztését.

Szólnunk kell itt első sorban ennek a tranzakciónak az *időszertlen* voltáról. Monopóliumot élvező vállalatról lévén szó, a községezés *elvé*t nem kifogásoljuk, csak a *módját*. Végtére is ennek az „uj rendszernek”, melynek hajnalhasadását kúkorékolják a városházán, talán még sem lehet az az első eredménye, hogy a főváros az első hivatalos beismerés szerint is *rossznak, hibásnak* mondott ösvényen haladjon tovább. Talán végre megfélékezhetnék a községezés gyors tempóját és talán mégis beláthatnák már, hogy a régi rendszer folytatását nem lehet új rendszernek nevezni. Akkor, amikor a meglevő üzemeket akarják az eddiginél szolidabb alapokra fektetni, frivol dolognak látszik az új üzemek drága megváltására irányuló törekvés. És amikor *harmincmillió deficitnek* a sebetől vérzik a háztartás, vajjon miért kell újabb kockázatot vállalni, miért kell újabb milliókhoz segíteni egy magánvállalatot, amelynek eddig is jól ment a dolga s amely eddig sem törekedett másra, mint az osztalék és a részvényár emelésére? Mert azzal mindenkinek tisztában kell lennie, hogy a Budapesti Általános Villamossági Rt.-től még távolabb

áll minden altruizmus, mint például egy háborusziúlte központtól. És ha a vállalat habozás nélkül megy bele a megváltásról való tárgyalásba, ha békés egyezséggel siet előmozdítani a tranzakciót, akkor ez a körülmény egymagában is azt bizonyítja, hogy a két fél között nem a főváros az, amely jó üzletet fog csinálni. Már akkor, mikor még csak elvben volt szó az Általános Villamossági megváltásáról, felmerült az az aggodalom, hogy miután a megváltandó vállalat telepének, üzemének, berendezésének és anyagkészletének az árát *nem beszerzési, hanem a forgalmi érték szerint* állapítják meg, a háborus konjunktúra a legkedvezőtlenebb és legveszedelmesebb az ilyen tranzakciónál. Azt a gépet, amelynek ára a beszerzés időpontjában mondjuk ötvenezer korona volt, s amelynek értéke a háboru kitörése előtt a használat, kopás, romlás következtében negyvenezer koronára csökkent, a mai viszonyok között talán százezer koronáért sem lehet beszerezni. A beszerzési és forgalmi érték horribilis differenciája ennél a tranzakciónál annyit jelent, hogy a *fővárosnak sok millióval drágábban kell most megszereznie a vállalat üzemét és telepét*, mint a háboru előtt kellett volna és mint a normális viszonyok helyreállása után fog kellenie. Az alapár, amely szerint a megváltási összeg igazodik, ma körülbelül huszmillió korona, háboru után azonban nem lehet több tizenötmilliónál, vagyis a főváros a háboru után *ötmillióval olcsóbb áron* juthatna az Általános Villamossági Rt. elhasznált gépeihez, kábelvezetékeihez, anyagkészleteihez. Ávulás címén már 1912-ben 5.940.000 koronának a vételárból való levonását tartotta jogosnak az egyik szakértő, *Hoór-Tempis Mór*; természetes

Budapest tóváros házinyomdája 1919.

hogy négy esztendő óta még jobban megromlottak a gépek és vezetékek, még nagyobb tehát az ávulás, a jogos levonás.

Egészen naivnak látszik a világiatási ügyosztály vezetőjének lapunkban ismertetett rentabilitási szá-

mitása. Teljesen figyelmen kívül hagyja, hogy a fővárosnak nyomban a megváltás után jelentékeny *uj beruházásokat, pótlásokat* kell eszközölnie, ha a megváltandó vállalatot üzemből akarja tartani. Ezeknek a beruházásoknak és pótlásoknak a költségét a fentnevezett szakértő három és félmillió koronában állapította meg, de minthogy ez a *szakvélemény* négy esztendővel ezelőtt keletkezett természetesen, hogy azóta a költségek nagyon is jelentősen szaporodtak. Ilyen körülmények között pedig teljesen felborul az ügyosztály kalkulációja, amely különben sem számol az üzemi kiadások borzalmas emelkedésével, a mai anyag- és szénárakkal, az anyag- és szénbeszerzés nehézségeivel. Figyelmen kívül hagyja ez a kalkuláció, hogy a főváros közönsége sokkal nagyobb és jogosultabb igényekkel fog fellépni a községezésített vállalatokkal szemben, mint most, amikor egy nyereszkesedésre alakított magántársasággal áll szemben. *Buzáth* tanácsnok nagyon helyesen mutatott rá nyilatkozatában arra, hogy ma az Általános Villamossági a közvilágítás egy részének ellátásáért *pénzt kap* a fővárostól, a megváltás után azonban *ingyenesen* kell ezt a terhet vállalnia az üzemnek. Ez is százezrekre rugó differencia. Az sem utolsó ellenérv, hogy a fővárosnak ma *hét percents kölcsönpénzei* vannak, miért kell tehát a legdrágább kölcsönből eszközölni 30 millió tranzakciókat és miért nem várhatja be a főváros azt az időt, amikor olcsóbb lévén a pénz,

sokkal kisebb lesz az amortizációs teher? Arról sem szabad megfeledkezni, hogy ahány évvel később kerül sor a megváltásra, annyszor kevesebb-szer kell hozzáadni az alapárhoz az alapár 2½ százalékát.

Egyáltalában: miért ez a *mohó sietség*? miért nem várhatja be a főváros a *háramlás időpontját*, amikor ingyen juthatna az Általános Villamosságihoz? Ha pedig ilyen sokáig nem lehet várni, miért nem élhet a főváros a szerződés felmondásának bizonyos idő múlva *ujra feléledő jogával*, abban az időben, amikor tisztult viszonyokkal, reális árakkal számolhat már?

Egészen sajátságos politika az, amelyet a főváros a megváltásra kizemelt vállalatokkal szemben folytat. Amikor a Városi Villamos részvénytöbbségét horribilis és azóta elérhetetlen áron megszerezte, az volt az indokolás, hogy a részvénytöbbség birtokában könnyen konkurrálhat a másik villamostársasággal, sokkal olcsóbban válthatja majd meg a Közutit. Az eredményt jól ismeri mindenki, a Városira milliókat fizet rá a főváros, a Közutis „letörése” ellenben annyira nem sikerült, hogy egészséges konkurrencia helyett itt is *megváltásra* gondolnak. A főváros saját villamostelepének építésénél és később a Magyar Villamossági Rt. megváltásánál szintén az volt a csalogató jelszó, hogy

most már könnyű lesz felvenni a harcot az Általános Villamossággal, amely nem fogja kibírni a főváros konkurrenciáját és érett gyümölcsként hull majd a főváros ölébe. A közgyűlés boldogan szavazta meg a tíz és husz milliókat és most itt az érett gyümölcs: az *ujabb horribilis áron való megváltás*. Így kergeti az egyik *jó üzlet!* a másikat, pedig sokkal egyszerűbb és olcsóbb megoldás volna, ha a főváros komolyan konkurrálna a drága halálra spekuláló társasággal, vagy pedig új szerződést kötne vele, amelyben az eddiginél *jóval magasabb nyereségrészesedést* kötne ki magának.

A Budapesti Általános Villamossági Rt. 1893 óta halmozza a fogyasztók pénzét dus tartalékokba, külön tartalékba, értékcsökkenési alapba és rejtett alapokba. *Hét millió korona az alaptőkéje és most harminc millió koronás végkielégítést mer kérni!* Huszonhárom esztendőn keresztül busás osztalékokat, tantiémeket fizetett és most, amikor teleszivta magát, amikor a kétszáz koronás névértékű részvények árfolyamát a megváltás ötletének lanszirozásával sikerült hat-hétszáz koronára felszökkenetnie, — halálán tul is gondoskodni akart magáról. *Önmagának a nevető örököse őhajt lenni — az igazgatók és részvényesek kapzsiságából, a főváros nemes dláozaktészségéből.*